

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.
Ser.

1321

Title: *Uka Vatti*

Uka

1321

Incomplete

: Hoka Vroth (Satpanchesika)		: Title
:	: Bhat, Rtpal	: Author
:	:	: Editor
810:	:	: Year, Vols.
:	:	: Publisher
1321:	:	: Remarks

जीवसितौ नवतः तदा च मूसेनां अश्रुहि प्रमव आगच्छति आपाति। प्रवासि बा प्रोषिता न्यदे नास्ती वा आगच्छति न संशयः सि
 निर्विकल्पं यथा तथा गृहाणो आक्रम विवक्षार्थं कदाचित् बोवे वद्वितीये अथवा नृतीये अर्थवा एकोपि द्वितीयेऽन्यस्मिन् तीये न
 वतितराहर्षोक्तं वक्तव्यं इति न हो न य परजिय नामाध्यापयतीय। अधुना शुना शुन लक्षणाध्यायो व्याख्यायता न त्राह वैव प्रष्टुः
 शुना शुन लक्षणा माहः। केडे त्रीको लोपु रति ३०॥ केरालि लप्रचतुर्थे समुद्र शमानि वि केरा संलेन वसंपव मेष्टु॥ शुना सो
 म्याग्रह एतेषु केष्टु॥ त्रिको लोपु शुना स्थितेषु सौम्यग्रह युक्तं चतुर्थः शुना श्रितेषु पाटः तथा पायेषु पायग्रहेषु केष्टु मर्वजिने
 पुकेष्टु लिष्टु र्वा कति अष्टमस्त्वा न वजियित्वा अन्यत्र समवस्थेषु सन्तु न राणा मनुषां ए स र्वाय सिद्धि प्रवदेत्॥ सर्वेषां निः शो
 षाणा मर्द्या नां सिद्धि सध तं प्रवदेत् ब्रूयात्। विपर्ययस्थेषु विपर्ययः स्यात्॥ एषु पाप सौम्येषु विपर्ये विपरीतत्वे अन्यथा ना
 स्थिते विपर्ययो विपरीतो एवे स्यात्। न वेत् एतदुक्तं न वानियदा पापः केष्टु त्रिकोणा ह मेष्टु न वति सौम्याः केष्टु त्रिकोणा वजि
 बा अन्यत्र न वति। तदा सर्वायानाम सिद्धि प्रवदेत्॥ अधुना ला नालानलानमाह॥ त्रिपंचला न्नेति॥ ३१॥ नृतीये पंचमे स्त्वा
 ने प्रसिद्धे लानमे काद न्ने स्त्वा नं॥ अस्तमय स म म एतेषु लेनेषु सौम्यग्रहाः स्थिताः प्रष्टुः लानग्रहाः प्रकषणाला न्नेति॥
 नेष्टे वा त्रिपंचलानास्तमये ३५॥ ७॥ पुपा पाप अश्व नग्रहा नैष्ट फलाः अनिष्टमशौ न न फलं कुर्वन्ति मर्त्यतुला कन्या भियु नो यश्चे

ति। तुजाकमामिधुनाः प्रसिद्धाः धरः कुंजः एतेन रात्रायः पुंरात्रिः एतेषु लगेषु सौम्याग्रहादिष्वितेषु शुभं कल्याणं प्रवर्त-
 तिकथयति मुनयस्तयः असद्योगांतरमाह स्नानप्रज्ञा इति॥ ३२॥ सौम्याः शुभग्रहालगाद्वामे सप्तमे स्थाने स्थिताः सम-
 वस्थिताः प्रष्टुः स्नानप्रज्ञाः स्नानजा नंदं ददति॥ स्वप्नाष्टे न धनमुच्यते स्वस्नानदीतीयसुतस्नाने पंचमं लययुग्मे एतेषु
 स्थानेषु त। एत एव सौम्यागता समवस्थिताः प्रष्टुमा नायं दानवती॥ मा नंदजा आर्यो धनं पायाव्ययाय सहिता इति॥ व्य-
 यदादृशं मं आय एकादशमं। पापाः शुभग्रहयोः सहिताः स्थिता न शुभप्रज्ञासु न वेयुः न शुभं फलं प्रयच्छति॥ शु-
 शुभफलं प्रयच्छति इति तयः लगे शो मं शुभं नदः पापरस्यः नुवर्ततो शशी चंद्रः पापकृपे लगे दृष्टा लगे स्थिते न शुभं नदः
 शुभफलं न ददति दृष्टा मं स्थाने समवस्थितः पापस्तोपि शुभफलं न ददति श्रेयस्करो न वतीत्यर्थः॥ अथाप्यत्र पुनान्नान्नान-
 माह। रं दुदिसप्तमं इति॥ ३३॥ द्विशाष्टे न द्वितीयस्नाने गुरुजीवः तं पनयत। अवलोक एतत्तदा प्रष्टुः शुभफलं लानादेकं प्रमहा-
 कृतं स्त्रीहेतुकं स्याद्भवेत्॥ लग्नप्रज्ञा लग्नं निनाह नरताये स्नान उच्यते॥ धर्मस्थानं न वमं सुतस्नानं पंच-
 मा नैध नं अष्टमं एतेषु स्थानेषु पापग्रहोपागताः समवस्थिताः प्रष्टुः कार्यार्थं न शनयदाः कार्यस्पष्टं स्पष्टं अर्थं स्पष्टं नां श-
 विज्ञातं न वाति न ये नीतिं ददतिः शुभहाश्च एते तल- आदिषु स्थानेषु शुभताः सौम्यग्रहाः समवाहिताः शुभहाः शुभफलं प्रयू-

राम

१०

छति ददति॥ अधुना रोगार्तस्य शुभशुभज्ञानमाह॥ शुभग्रहाः इति॥ ३४॥ शुभग्रहा बुधगुरुशुक्राविलग्नं प्रशस्तं
 गंसप्तमं पंचमानि प्रसिद्धानि एतेषु स्थानेषु यथा संनवति शुभग्रहाः समवस्थिता एतेषु सौम्यनिरीहिताः सौम्ये शुभग्र-
 हेः एव दृष्टा एतुं न वति शुभग्रहा दशान् स्नानस्थाः परस्परं प्रपत्ति तदा एव फलं शुभं न वति तदेव योगेन केवलं यावा-
 नेशाकरं चंद्रमात्रिषट्दशा ये सुस्था न वेत्॥ तृतीयषट्दशानि प्रासिद्धानि अयमेकादशमं एतेषामन्यतमे चंद्रमा-
 न वेत्॥ तहारोगनिषादिता तां आधि अनि नूतानां शुभमारोग्यं वदेत् सूयात्॥ अर्थादवयोगा संनवे सति शुभं न वेदेत् इति
 ति॥ योगो साते प्रशविधौ शुभं नूया न वेदेदिति इति मं राशु नाशु न लहणा ध्यायश्चतुर्थः॥ ३५॥ अधुना प्रवासविंता ध्या-
 यो व्याख्याते॥ तत्र रावेवागमनार्थं योगमाहादुरगतस्यागने इति॥ ३५॥ सुतस्नानं पंचमं धनं स्नानं द्वितीयं सहन स्नानं तृतीयं
 एतेषु स्थानेषु लग्नाशकालिका न स वैरादित्यादिनिग्रहैः गुरुबुधशुक्रादी एव दैरेष्वेव स्थानेषु मवस्थिते न स्पष्टा हत-
 स्पवस्तुनः प्राप्तिजानं न वेत्॥ स्येव प्रवासिनो यन्मृमासित॥ स एव प्रवसन्नश्च दृशं नंगतः तद्दर्शनं न वतीत्यर्थः लब्धा-
 गमनं गुरुसिता मां गुरुबृहस्पतिः सितशुक्रः आमां मते धेवस्थानेषु समस्थिता लब्धागमनं न युनात्ये नैव कालेन प्रवासि-

नः॥ आगतं न वेत्ति॥ अन्ययोगांतरमाह॥ नामिन्नेति॥ ३६॥ नामित्रसप्तमस्त्वा ने अथवाषष्ठेष्टाज्जाता॥ यः कश्चित्ग्रहः
समस्ति तः तथा केदृणिं चतुर्णामध्यादयत्नमेकेदवाकतिर्ब्रह्मस्तिर्न च तिते बुधः सितः शुक्रबुधशुक्रे चान्निकोणयो नवपुंमयो
रस्यतमलेदयो वान्निकोणस्तयोः प्रेषितागमने विद्यावदिति॥ अन्ययोगांतरमाह॥ अष्टमस्तुतिरिति॥ ३७॥ निश्चाना
यचंद्रमास्तस्मिन् एष्टालग्रादृष्टमस्ते॥ अष्टमस्तानं समाश्रिते कंटकानिके द्राणि लग्नचतुर्यसप्तमं दृष्टाना नितै पापैव
जितैश्च न ग्रहैरहितैः॥ प्रवासी दृष्टिक सुखमकेशे न आयाति॥ आगच्छति सौम्यैः शुभग्रहैर्केदृल्लोः प्रवासी लानसमान्चे
तो जानयुक्त सुखेनायाति॥ ३८॥ नाष्टोदयामेष वर्षक र्क र्धन्विमकरानीनाः दृष्टोदयाः दृष्टालग्रे तस्मिन् पापनिराहिते
शुभग्रहवलोकिनेव॥ अष्टो अत्र चार्थे एवं विधे योगे प्रवासिनो बधवधः प्राणव्यावनबंधता उ नं वावहेत्॥ सर्वत्र जग्रेष्ट
ष्टोदयं गां॥ अथवा पापशुभग्रहा लग्नाहृतीये स्था ने स्था ताः सर्वत्र ग्रहैरदृष्टानाः चलोकितास्तदा प्रवासिनो न हस्त-
स्मत्॥ अन्यदेशांतरंगता॥ अथवा पापः लग्नातीरपुस्तानेष्वेवागतस्ते च सौम्ये न दृष्टास्तिहा प्रवासिनो मृताः अथवा व्यापाके
द्रेषु लग्नचतुर्यसप्तमं दृष्टमेषु स्तितास्तत्र सौम्यैर्न दृष्टास्तदा प्रवासिनो मुषिताश्चौरैरपहताः स्युः न वेयुः वाशोयोगानां

राम

११

विकल्पार्थः वधमधरासुरिति पापानां विशेषणं॥ अधुना प्रवासिकालज्ञानमाह॥ अथ प्रकारं तरेण प्रवासिनः आगम
नदिनादिनिवर्तते॥ ग्रहो विलगाद्यति विलग्नता दृष्टालग्नतयत्नमेष्टहेतुया संख्येराशोयः कश्चिद्ग्रहः स्ति तः स
र्वस्पृष्टगतिस्तेन तत्र माणेन द्वादशरात्रयो॥ ३९॥ हतागुणिताः कार्यः एतदुक्तं नवति द्वादश संख्यमकं संस्थाप्य॥ ४०॥
द्वादशान्मकं संस्थाप्य लग्नात रतिरहा क्रांत एष्टो संख्याया गुणपे ता तत्र याव संख्या न वेत्ति॥ त संख्या निदिना
निप्रवासिन आगमनस्य विद्यातं जानियात् तावद्दिदि नैः पार्थिकः आगच्छति तस्यार्थः निवर्तनं वक्रं गतैर्ग्रहैस्तु॥
अथ सग्रहो वक्रं गतो नवति प्रसिपंगच्छति तदा व संख्येदि नैः प्रवासिनः प्रवासिनिवर्तने नवति इति षट् प्रवा
सविता नामाध्यायः पंचमः अथ नष्टदृष्टयो व्याख्यातयेते तत्रादावेव चौरज्ञानमाह॥ स्तिरोदयेति॥ ४१॥ स्तिरा
वृषसिंहवृश्चिककुं नाणामन्यतमे योदयो तत्काल लग्नतां द्याते॥ अथवा यस्य कस्य विशेष्टोदयेत तत्काल स्ति
रनवांशके वृत्तीमाने अथवा स्य कस्य विशेष्टोदयेत तत्काल स्तिरनवांशके वृत्तीमाने अथवा स्य कस्य विशेष्टोदयेत तत्काल स्ति
यममध्यामांशतिवर्गो तमनवांशकानां लक्षणमुक्तं एवं लग्नवर्गो तमगते वा॥ नवांशके यदाऽपहते द्रव्यधने त

स्वकीयेनैव अस्मायेनैव केनचित् ॥ चौरितं अपहृतं ॥ तस्य तैव तस्मिन् नैव स्थाने स्थितं ॥ अथ यापरेण हतं
 तस्मात् स्थानात् चलितं इति ॥ ७॥ अधुना स्थानांतरमाह ॥ आदिमध्याह्निकोऽपिः द्वितीयः अवसाने प्रेक्षा
 लांस्तिरति ॥ ४१॥ प्रेक्षाण प्रथमपंचनवपानेति प्रेक्षाण लहणं प्रायुक्तं ॥ अदि प्रेक्षाणः मध्यप्रेक्षाणः
 द्वितीयः अवसाने प्रेक्षाण स्त्रतीयः विलग्नं विलग्नं विलग्नं विलग्नं विलग्नं तात्कालिकलगात् युतेषु प्रे
 क्षाणेषु यथा संख्यं हतं धनं वितं दारदेशे तथा मध्ये गहं तेन वदेत् धनं स्थिरं ब्रूयात् ॥ एतदु तं न वतिल
 म्प्रथमे प्रेक्षाणोदये हतं धनं दारदेशे स्थितं वदेत् द्वितीय प्रेक्षाणि दये गह मध्ये ब्रूयात् तस्य पीपे वदे
 तान्तीय प्रेक्षाणोदये गहं तवे मपश्चि मनागे वदेत् ब्रूयादिति ॥ ७॥ अधुना लालनान्ता नमाह ॥
 शर्षशोति ॥ ४२॥ पूर्णः परिपूर्णं मंडलशशी चंद्रः स चलगात् ॥ पृच्छालगे समवस्थितः ॥ अथ वा शोर्वाह
 ये लगे तत्रे वशुनः सौम्यः गहः समवास्तेतः सच सौम्यैः शुनग्रहैरे निरीहितो दृष्टो वा न वतितदा अशुदिप्र
 मेव नष्टस्यापहतं न स्पृजानं प्रपिं कुरुते विघ्नो जा नोपयातो बलवान् शुनश्चेति वषे मिथुन तुला ॥ क केन

लानः सिंहकं न्यायं चिरं लानः तुलेन लानः वृश्चिकेन लानः धनुषि न लानः मकरेन लानः कुं ने लानः अथ वा ला
 ने लगादे कादशा मे स्थाने शुनः सौम्यगहै बलवान् वीर्यवान् नुपयातः प्रा सो न वतितथापि न शशान शस्पशु
 लानं कुरुते ॥ अथ दिवोक्तो योगानामना वहतं न लम्पते इति ॥ अधुना दिक्परित्ता नार्थे योगमाह ॥ दिग्वा
 च्याः केन गते इति ॥ ४३॥ प्रदीशार विसितं कृत्तराहु यमेदु सौम्य वा सतयः इति ग्रहाणां दिशा उक्तः तत्र लग्नको प्रे
 पगतै गहै दिशि आशावाचा वक्तव्या ॥ तात्कालिकलगे स्पयः कश्चित् ग्रहः केद्र समवास्तेतस्य यादिक सावाचा
 अस्माह तं गतं वितं वदेत् ॥ तद्यथा आदिमेलेग्र चतुर्यसस मद्रश माता मम्यत मस्त न स्ते पूर्वस्था ॥ एवं आग्नेया
 शुक्रै नौ मेदहि ए स्यो रा है नैरुत्पां ॥ सौरे पाश्चिमाये ॥ चंद्रवायमं बुधे उत्तरस्था ॥ जीवेशान्मेदयो बहुषु वा केद्र
 गतेषु अधिक बलवान् ॥ असंनवे वा वदेत् विलग्नं हीदिति ॥ अजवषमिथु न कुलीराः पंचमनवमैः सहेशघाः
 ॥ इति राशिनां दिशा उक्त असद्य विद्यमाने केद्र गहै विलग्नं हीता विलग्नराशि तो दिशां वदेत् ब्रूयादिति ॥ तद्यथा मेष
 धनु सिंह प्रभल गेषु हतं प्रमं पूर्वस्था गमनं ॥ एवं वपकं न्या मकर पुदहि ए स्या ॥ मिथुन तुला कुं नेषु पश्चिमायां कर्क

रवश्चिक्रीनेषु उतरस्यामिति मध्यात्त्युतैविलगादिति विलग्नं प्रश्लग्नं तस्य नवांशका नवजागस्तैर्मध्यात्पंचमनं
 वींशकाच्यतैश्चलितैर्योजनावाया॥ वक्रया॥ एतत्कृतं नवतिप्रश्लग्नं प्रथमनवांशकात् प्रवृत्तिपंचनवांशकायां वत्
 वर्तते॥ तावत्तह तं वितंतास्मिन्नेव देशे प्राप्नोता यो दिशि गतं वदेत् पंचमादशकात् परतो यावतोऽंशका न्युती
 तास्तावेति योजनानितह तं द्वायं प्रयुक्ता यो दिशि गतं वदेत् इति ष॥ इति षट्पञ्चाशिकायां नष्टप्राप्तिर्नामाध्यायः
 षष्ठः सममः॥ अथ मिश्रधा यो व्याख्यायते॥ तत्राह वैवर्गजिह्वा पुत्रो हि नृजन्मज्ञानं वरस्य च कन्याला न ज्ञानमा
 ह॥ विषमस्ति ते इति॥ ४४॥ अर्कपुत्रे शनिश्चरे प्रश्लग्नं त्रविषमस्त्वनस्ति ते नृती यपंचमनवमसममएका
 दशानि विषमस्त्वनानि एषामन्यतमस्त्वा नेस्ति प्रष्टुः सुतस्य पुत्रस्य जन्म प्राप्तां ववदेत्॥ तत्र त्रलस्य कथं
 ते विषमर्ह संस्थाः॥ सौरेपि पुंजन्म करोति विलगात्॥ अम्यथांगनायास्तु अम्यथा अनेन प्रकारेण स्ति ते अ
 र्कपुत्रे लगादंगनायाः स्त्रियो जन्म वदेत्॥ तेन द्वितीयचतुर्थषष्ठाष्टमद्वादशामस्तानगते सौवरस्य जामातुर्नरी
 कं न्यालन्या प्रमत्या नवति॥ अम्यथा विषमस्त्वनस्ति वामे विपरितंतस्य ते इत्यर्थः अधुना विवाहज्ञानमाह॥ गुरु रवि

मे बुधयुक्ते बुधेन स युक्तो स्त्रिगर्जयुतासागर्जवर्तते॥ अयपि न प्रसूता इत्यर्थः॥ अथ प्रष्टुः कीदृशी स्त्री पुरुषो वा चेति
 वर्तते इति॥ एतत्परितार्यमाह॥ कुमारिकां रति॥ ४५॥ अथ युवा मुक्तः प्रतिपत्त्य प्रवृत्तिरशमो यावत्॥ शशिबालः एक
 दशी प्रवृत्तिरसपंचमी यावत्॥ युवार्षाही प्रवृत्तिरामा बास्यो तया वत् वृद्धः तत्र प्रश्लग्नं यदिस बलः शशिबालचंद्रः
 पश्यति लेगे वा तथा नृत्तः स्ति ततस्तत्प्रष्टुः कुमारिका कन्या मसि वर्ततेः एवमेव बुध पश्यति तत्रावास्तेते॥ तथापि कुमा
 रिका॥ अथ द्वैवयौवनस्ते च द्वैवयौवनोपेतं बद्धैव धर्मितिकेचिद्वा लंकुमारी च शशी बुधश्चेति यदंति शशी बालां करोति॥
 आयुष्यदशनया वत् बालस्त्री बुधः कुमारी अनृत्तं करोति॥ एवं शनिः सौरोद्वं विगतयौवनं तत्राजि नृत्तं करोति इत्यर्थः
 दिसं गुरुब्रह्मस्यति॥ एतौ प्रसूता॥ प्रसवयुक्तः स्त्रीयं कुमातः जौम अंगारकिः सितः शुक्रः एतौ कर्कशो अति तरुणी
 स्त्रियं कुरुतः॥ एवमन्येन प्रकारेण वयः शरिरावस्त्वात् न वेत्तु र्वरुषनु चैव प्रिति नरेषु पि पृष्टा समये प्रष्टुः वयोज्ञा
 नमेव मनेन प्रकारेण वदेत्॥ अथ शृष्ट्या पृष्टान्त्रिकस्य संवधिनी मेव चिता मनसि वर्तते इति तस्य रिज्ञानमाह॥ आ
 त्मसंमंलप्रगतै इति॥ ५०॥ नार्या समसंस्ते इति॥ ५१॥ आत्मसमं प्रगतै रिति ग्रहैरहित्यादिनिःसबलैर्लंगतैर्लंगस्ते

प्रष्टुः आत्मसमः स्वशरीरनुत्पः कश्चिन्मनसिव ततो न तत्कार्यवाच्यं वक्तुं एवं लग्नात् सहजस्थितैः स्त्रतीयगैश्चतिस
 हनसुतगैः पंचमस्तैः सुतपुत्रः चतुर्थगैश्चतुर्थस्तान् स्तेमाताजननी नगनी स्वसावेती वाच्यं शत्रुगैः पष्टस्तान्
 स्तेः रिपुः शत्रुः नार्यासप्तमस्तैरेतिसप्तमस्तैः लग्नात् सप्तमस्त्याश्रितैः सबलग्रहैः नार्यापत्नीवक्तुं नयमै
 नैवमस्त्या नस्तैर्धर्माश्रिताधर्मयुक्ता चिता वाच्यं दशमैर्गुरुः आचार्य इति स्वांशपतीत्यादि स्वश्चासौ अशश्च
 स्वांशः आत्मियनवजागेतस्यपतिः एष्टालग्रेतत्कालं योनवांशपति के उदितस्तमतिपदा लग्नस्तोनवतितरा
 एष्टुस्वयमात्मानं चितगमिति वाच्यं अथ स्वांशपते शत्रुः रिपुः तत्काललग्ने स्थितः तदा शत्रुरिति वाच्यं अथ निदि
 एष्टानेषु द्वौ ग्रहौ बहवो वा न वंति तदा तेषां मध्यतयो बलयुक्तः स यत्र स्थितस्तं प्रष्टुः श्रितस्त्यामिति वाच्यतत्का
 यचेति तथा तेनैव प्रकारेण यथा निहितेन बलयुक्तेषु वीर्यवत्स्तु मध्यात्कार्यवाच्यं चितं मयति शत्रुमंदसितौ सप्त
 शशरीतो मित्राणि शेषारवैरित्यादिनां ग्रथं न जातकैर्मित्रशत्रुमविनाग्रं येदृशिता अधुना प्रवासचिंताज्ञानमाह
 चरलग्ने इति ॥ ५१ ॥ चरणामेष कर्कतुला मकराणं मयतमेलग्रेतत्र तत्कालं चरजागे चरनवाशे उदिते तासि श्रुतग्रे मध्या

राम

५५

तपंचमनवांशकात् नष्टे प्रचूषणादिकं अंशे तत्र वर्तते इत्यर्थः प्रष्टुप्रवासचिंतास्मात् न चेत् प्रवासनी सिते विता कते
 इत्यर्थः अत्रैव निश्चयमाह अष्टः सप्तमनवनरिति सप्तमनवनं एष्टालग्न्यात् सप्तमो राशिस्तस्मात् तत्कालं यदि
 कश्चिद्ग्रहो नष्टो विच्युतश्चलितः स च तौ मादिकस्तत्कालमयत्रागतस्तदा प्रवासी पुनर्नितो निवर्तते इत्यर्थः प्रवासी चिं
 तीतमनेन च किंतु नया स्यति यदि न वक्तुं विसौ सप्तमनवनाग्नो अष्टः स यदि न वक्तुं प्रतिपंगतिनवनति तदा नि
 वर्तते स एव अथ वक्तुं तदा न निवर्तौ यस्यतीति अथ प्रष्टु एष्टति कीदृश्याः स्त्रीया सह मै संग आसीदित्येतत्ज्ञान
 माह अस्तेर विरिति ॥ ५२ ॥ रविरादित्यः सितशुक्रः वक्रोऽंगारकः त्रौमः एतेषां मयतमेषु एष्टालग्न्यात् अस्ते सप्तमस्त
 नेष्टि नेष्टिते पराजायां परस्त्री परनार्याया सह संयोग आसीत् एवं गुरो जीवो स्ते तेषां आत्मीयां स्त्रियमिति वदे
 त् बुधैर्वेश्याधारणस्त्रियं च देवैश्च आसीत् तथा तेनैव प्रकारेण सौरे शनैश्चरे सप्तमस्तैः अंत्य जानिहृजाति अगम्यामि
 ति प्रवदेत् कूयात् वयः शशिविदिति तासां सर्वसां स्त्रीणां शशिचद्रवनवयः शशिरि वस्त्या प्रवदेत् कूयादिति तेन बावे
 च देवाला यौवनस्तै यौवनोपेता वदेव द्वा चैव प्रविजागः आगे वप्रदर्शिते अधुना रोगार्तस्य परवदेशे स्थितस्य द्युजान

प्राह। मंदपापसमतोऽति॥ ५३॥ मंदसौरः स च पापसमेतोरविनो माहिता चंद्राणामन्यतमेन च युको तथा नृनोलगात्तृष्ट
 छाजगात्तनवमेष्ठानेष्ठितः तत्र च शुनैरयुक्तप्रष्टः शुनग्रहाणामन्यतमेन च युको नाप्यवलोकितस्तदा गारो गतिः रोगो ज्व
 रादिस्तेन पिडितः परदेशे अन्यदेशे गामाहौष्ठितः समवास्थितः। अथवा तेनैव लहणेन युक्तः सौरोलगादष्टमस्थाने गतः स
 मवास्थितः तस्यैव रोगार्तस्य मसुमरणं करोत। अथवा काश्चित्पृच्छति मदिपि ता अन्यदेशास्तास्तत्र किमप्रापिति पृच्छति। अन्यदे
 शोत्तरगतः। इत्यतस्तज्ज्ञानमाहः। सौम्ययुतोऽति॥ ५४॥ अर्कः सूर्यः सौम्यः शुनग्रहैर्धुनः सहितस्तेषामन्यतमेनैव मंदरो अवलोकि
 तौ नवति। तथा नृनोलगादिष्टमर्हतिः अष्टमस्थानमुपगतौ नवति तदा तस्माद्देशात् गामादिकात्। अन्यदेशातिरागतः तस्य पृष्ट
 पिता जनकः गतः प्राप्तः इति वाचा वक्तव्यः। अन्यथा तत्रैव स्थित इति। अधुना ह तस्या र्थस्य स्वरूपं स्वरूपं कालादिकद्देशो नाज्ञानत
 स्करवयोज्ञानमाह अंशकात् इति॥ ५५॥ अंशकात् जन्मनात्कालिकस्य नवनागादयमपहंत्यानुपूजनी वाच्यं ज्ञायते। एतत्त
 र्वमेव व्याख्यातं चांशे विलम्बे यदि वा इति तस्य चरराशितुल्ये वर्णे वक्तव्यः। तथा चास्मादियज्ञातके उक्तं। अरुणसितहरिजया
 रतापां हुं विनाः सिते करपिशंगौ पिंगलकर्करवन्तुकमलिवारुरुचयो यथा संख्यं॥ ५६॥ दीर्घमध्यमस्वत्वं नवाशकवशात्तत्र मेष

चम.

१५

रषकृन्ममीनाहस्ताः मिथुनकर्कटधन्विमकराः मध्यमाः सिंहकंया तुला वृश्चिकादिर्घाः तथार्थस्मादीपप्रश्रुता नेमेष रषकृन्ममी
 नाहस्ताः युग्मककीचापधरमरामध्यमाः हरियुवति तुलालयः स्यतालगादीर्घा इति हस्यपरिवर्तुले मधमायतदीर्घकस्मादिति दीर्घममी
 वापतं अंशकपतौ सबलेतः सारं अत्यंबलेतः सुषिरं नीचोत्तमि ते वा विनष्टप्राप्ते एवं अंशकात् इत्यं ज्ञायते प्रेक्षा लौलं निसांगेस्त
 क्कराश्चौगुक्ताः स्यताः पादशीर्षिकाणां स्यति तां दश्येव न स्करस्य वक्तव्येति तद्यथापेयः प्रथमप्रेक्षारोः पुरुषः पश्य हस्तः रस्योरकाने
 त्रौरेक्षः द्वितीः स्त्री लोहितां वरास्तलोदरी दीर्घमुखारकरपादा नृतीयः पुमान् क्रूरः कफपित्तोरकां वरोदंड हस्तः वषस्पप्रथमप्रेक्षारो
 कंचित्जून केशास्त्रालोदराग्धपठद्वितीयो नरः कलवित्रलंगलशकटकर्मणि कुशलः नृतीयो नरः बह्वक्षयोः बह्व्यादमिथुन
 स्यप्रथमस्त्रीरूपाचितहीनप्रनारजस्वला आनुराका र्ये हतादेष्टद्वितीयः पुरुष उर्धासेखाः कववीधेनुः पाणिः नृतीयपुमान्॥
 पंडितो धनुपाणिः कर्कटप्रथमः पुरुषो हस्ति सदृशशरीरः नृकरमुखः चातीयः स्त्री यौवनौपेता अराग्यस्थाः समर्थाः नृतीयः पुरु
 षः सर्ववर्णितो नौष्ठः सुवर्णानुरागचितः संहस्यप्रथमः शास्त्रालिसेखः गृध्रनेत्रुकस्वरः द्वितीयपुरुषो धनुपाणिः नताप्रनाशान
 तीयेनरः कृचिनकेशोदंडहस्तः कन्यायाः प्रथमस्त्री पुष्पहर्षो नडेन मलप्रदिग्धा वरागुरोः कुले वाहंति द्वितीयपुरुषो लेखानीह

स्मोरोमससामोवस्त्रविस्तिर्णकार्मुकपाणिः नृतीयः स्त्रीगोरोजासधुनाग्रमुकलाखंडिता कुंजकडकुहस्तोदेवालयेप्रवतातुलम
 धमेपुरुषः तुलास्तः हृदश्रणिष्ठः मानोमानहस्तनांशवितयतिद्वितीयः पुरुषोऽधनुसः वदनोद्यत्तचितः क्षुधितः स्त्रियितश्चनृतीयपुरु
 षोदीर्घमुखोधनुपाणिः हीनविनाषणं करोति वस्त्रिकस्पप्रथमः स्त्रीनग्रास्तान्धूतासर्पनिबद्धपादापनारमाद्वितीयोऽनारहतोत्तुन
 गावतः शरीरस्तानसुखान्यनियोजितिरनीयः पुरुषश्चिपिटवक्रः धनितः प्रथमपुरुषोधनुपाणिः द्वितीयस्त्रीरुपावित्तगौरवर्णीः नृती
 यपुरुषोदंडहस्तः कुंविमकरः प्रथमः पुरुषोरोमराः हूलदेतोबंधननृतः रोद्रवदनः द्वितीयः स्त्रीशामलीलंकरणान्वितः नृतीयः पुरु
 षोदीर्घमुखोधनुपाणिः कुंजमत्तः पुरुषोऽधनुस्यवक्रः संकेवलः द्वितीयः स्त्रीरक्तोक्ता नृतीयः पुरुषः शामसरोपकर्णः मीनः प्रथमः पु
 रुषोनास्तः द्वितीयः स्त्रीगौरनौस्तानृतीयपुरुषोऽनंतोनीतः सपर्वैस्तिर्णति एतेहृत्कृतकेकघांसितवस्त्रवेष्टितस्यादिनाग्रंथेनविस्
 र्णयैवैराहमिहराचापरास्त्रमेवमणिनः ॥ अस्मादिहपयोजनमात्रं प्रदर्शितं नृति एवैवैराहोस्तस्काराश्चौरास्मताः उक्ता राशिभ्यः
 कालदिक्देशोरतिराशिनां कालविजागाः मेषाद्याश्चतारः सधन्विमकरादिप्रवालासेयाः इति जतके उक्तं तेन मेषवर्षमिथुनकर्क
 णाचमकराणामन्यतमे लग्ने दिने अपहर्तमित्येवं कालः एवं मेषसिंहधनुषिनिः सर्वस्यो गतं वर्षकन्यामकरेदक्षिणस्यो गतमि

राम

१६

युनतुजाकुंजैः पश्चिमायांगतं कर्कटं रश्मिकमीनैरुतरस्यामिति देशः मेषलग्नेष्टकाकाले स्थिते मेषप्रचारश्चमैव
 पेगाकुलादौ मिथुनेन त्यगीतस्ताने संग्रामश्चमौ चवा। कर्कटे जलसमिपे सित्पिनिगहे जाटसमीपेरतिराशिभ्यः सर्वे बह
 क्रतिके उक्तं। वयोजातिश्चलसपादितिलग्नपाध्वग्नस्वामिनश्चौरस्यवयः प्रमाणं जातीचवृहेत्तान्याच॥ संतायावे
 यासितेषां सूनपानवात्पवतस्त्रितौ यौवनमध्यवृद्धः यतस्तवावनमध्यः वृद्धः अतिवृद्धा इति वंश नौमसशुक्रजीवा
 केशनैश्चराणामिति एवं च देलग्नपतौ शशुनौ सचतुर्वर्षाधिपबुधे ब्रह्मचारी द्वादशाष्टः योवनोन्निशगुरौ मध्यमवयायं
 चाशष्टः सूर्ये वृद्धसमसृष्टः सौरेऽतीव वृद्धः संप्रतेरधिकवृद्धिरिति। अथवा सर्वमेवाकं। एवं वयः स्यात्पुरुषोऽस्ति। जाती
 ब्रह्मणदिजीवसितौ विप्राणं सुत्रस्यारोस्मगवीशं वंशः शुक्राधिपः शशुनौ सुतः शनैश्चरः शंकरावानमिति जातिनिर्दे
 शः कार्यरतिषट्पंचाशिकायां नतोत्पलविरचितायां होरावतौ मिश्रकाध्यायः समाप्तः ॥ ॥ श्री ॥ ॥ श्री ॥

